

Salmernes Bog

Tekster

Sl 46; 47 og Sl 84: *hymner, lovsange*
Sl 44 og 79: *kollektive klagesalmer*
Sl 2 og Sl 18 *kongesalmer*
Sl 3 og Sl 22: *individuelle klagesalmer*
Sl 30, Sl 116 *Individuelle takkesalmer*

I Hymner

Salme 46

Martin Luther understregede det kraftfulde gudsbillede i sin gengivelse af Sl 46: “Ein feste Burg ist unser Gott...”; dansk oversættelse, “Vor Gud han er så fast en borg”, DDS 295

Sl 46 indeholder en bekendelse til den Gud, der opretholder kosmos. Herefter følger en opfordring i v. 9-12, formentlig til de fremmede folkeslag, til at anerkende denne Gud som “ophøjet på jorden”.

Israels Gud er hele verdens Gud.

Struktur

1 Overskrift.

2-4 Gud opretholder kosmos.

5-7 Gud opretholder Zion.

8 Omkvæd: Gud er vor borg.

9-11 Gud gør ende på krigen.

12 Omkvæd: Gud er vor borg.

Vers 2 er overskrift over hele salmen og fungerer som sådan som ramme sammen med v. 12. Her angives salmens *tillidsmotiv*: Gud er en hjælp i enhver nød. Det første eksempel på nød er den kosmiske rystelse. Forudsætningen for disse vers er det verdensbillede, hvorefter jorden, ja selv noget så solidt som bjergene, opfattes som funderet i et omgivende kaoshav. Lignende forestillinger ligger bag verdensbilledet i fx 1 Mos 1.

Naturkræfternes og de politiske kræfters angreb er udtryk for samme sag.

Salme 47

Salmens to hovedtemaer er Jahves universalitet og Zions betydning.

Sl 47 er et stærkt udsagn om Jahves universelle kongedømme på Zion, rettet til de fremmede folkeslag: Det er på Zion, Gud drager op under jubelråb, v. 6, og det er her, han sidder på sin hellige trone, v. 9. Salmen kan læses som en videreføring af Sl 46: Efter at Gud har besejret fjenderne, indtager han nu sit kongesæde.

Kan salmen end have sine rødder i det 8. århundredes kongelige kult i Jerusalem, så har den givetvis en vældig aktualitet i den efterreksilske genopbygningsperiode, hvor den evt. kan henføres til løvhyttetefesten.

Salme 84

Temaet i salmen er længslen efter Guds nærvær i templet.

Dens udgangspunkt er, at templet er Guds jordiske bolig (jf. udtrykkene din(e)

bolig(er), v. 2, Jahves forgårde, v. 3, dit hus, v. 5, dine forgårde, min Guds hus, v. 11)

og det sted, hvor en kommunikation eller en “udveksling” mellem Gud og mennesker finder sted, fra Guds side i form af tildeling af kraft, styrke, beskyttelse og velsignelsesgoder (jf. v. 6-8.12) og fra menneskers side i form af bekendelse.

II Kollektive klagesalmer

Salme 44

Til Kora-sønnerne: I 1 Krønikebog omtales koraitterne som port- og dørvogtere, mens 2 Krøn 20,19 fortæller om en gruppe af levitter, koraitterne, der i en militær krise under kong

Joshafat “rejste sig og lovpriste Jahve, Israels Gud, med vældig røst.”

Hovedvægten i salmen ligger på den klagendes bøn til Gud om at vågne op og komme sit nødstedte folk til hjælp

Struktur

1 Overskrift.

2-9 Tillid:

2-4 Guds gode gerninger i fortiden.

5-8 I kamp stoler jeg’et på Gud, ikke på egne kræfter.

9 Lovsang.

10-27 Klage:

10-17 Gud har forstødt folket og gjort det til skamme.

18-20 Folkets uskyld bedyres og sættes over for Guds svigt.

21-23 Folket kan ikke glemme Gud, men dræbes pga. hans glemsel.

24-27 Anrøbelse om hjælp i nøden.

Salme 79

Salmen afspejler babylonernes indtagelse af Jerusalem og indtrængen i templet år 589 og det dermed forbundne teologiske problem: Er Gud med os?

III Kongesalmer

Salme 2

Salme 2 er en kongesalme, dvs. den handler om kongen. Den skildrer kongen som værende af guddommelig oprindelse og med deraf følgende uindskrænket magt i verden.

Den dramatiske form afspejler muligvis, at salmen er et uddrag af en liturgi, og at dens replikker derfor stammer fra et ritual. Det kunne være ritualen ved kongens tronbestigelse.

Struktur

1-3 Undren over folkeslagenes oprør.

4-6 Guds reaktion: Den salvede regerer på Zion!

7-9 Indsættelsen af kongen og indfrielsen af hans ønsker.

10-12a Advarsel til verdens ledere for at få dem til at bøje sig for Gud.

12b Lykke-ønske til den tillidsfulde.

Den salvede hedder på hebraisk *Messias*. I den klassiske israelitiske tradition er det en kongetitel, men den udviklede sig til at blive betegnelsen for den frelserskikkelse, Gud ville sende. Navnet blev tidligt overtaget af de kristne og blev på græsk til Kristus (Christos).

Salme 18

Salme 18 er efter sit indhold en kongesalme. Er skrevet som var den Davids ”testamente”. Den findes i hovedtræk i 2 Sam 23, og står lige forud for Davids sidste ord.

IV Individuelle klagesalmer

Salme 3

Salme 3 har de typiske elementer i en individuel bønssalme: en enkeltpersons klage, v. 2-3, tillidserklæringer, v. 4-6, bøn og endnu en tillidserklæring, v. 8. Men klage og bøn dominerer ikke.

En tone af militær konflikt svinger med: Salmisten er ”kringsat af” fjender, Jahve er et skjold, 10.000 krigere frygtes ikke.

Struktur

1 Overskrift.

2-3 Individuel klage over, at salmisten er trængt af mange fjender.

4-7 Individuel tillidserklæring: Jahve støtter salmisten.

8 Individuel bøn om at Jahve vil frelse salmisten, med begrundende tillidserklæring.

9 Almen tillidserklæring om, at Jahve er den, der kan frelse og velsigne folket.

Salme 22

Genremæssigt er salmen en individuel bøn- eller klagesalme, der rummer de for genren typiske træk: påkaldelse, bøn, klage i form af lidelsesskildring, anklage, tillidsyttringer, udsagn om bønghørelse og konsekvenserne af bønghørelsen, indfrielse af løfter og lovprisning.

Salme 22,2-22a bruges som gammeltestamentlig læsning i folkekirken langfredag (2. tekstrække); Sl 22,22b-32 bruges Anden påskedag (1. tekstrække).

V Individuelle takkesalmer

Salme 30

Salmen kan opfattes som en salme, der tager fat på problemet: Gud prøvelse af sine fromme (jf. Jobs Bog). Prøvelsen består i denne salme deri, at Gud bringer salmisten på kurs mod døden, men derefter redder ham.

Struktur

1 Overskrift.

2-4 Indledende lovprisning med begrundelse.

5-6 Opfordring til tilhørerne om lovprisning med begrundelse.

7-11 Beskrivelse af nøden og redningen.

12-13 Afsluttende lovprisning med begrundelse.

Salme 30 bruges som gammeltestamentlig læsning i folkekirken 1. søndag efter påske (1. tekst-række).

Salme 116

Salmen er særlig ved, at der her er tale om et markant jeg. Det er den personlige erfaring af lidelse og redning, som salmen sætter ord på. Salmens anden pol, Jahve, omtales overvejende i 3. person.

Struktur

1-9 "Kærlighedserklæring" på baggrund af erfaring af bønghørelse med beretning om nøden og redningen.

10-19 "Trosbekendelse" på baggrund af erfaring af bønghørelse med tilsagn om indfrielse af løfte.

Salme 116 bruges som gammeltestamentlig læsning i folkekirken skærtorsdag (2. tekstrække).